

РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

УДК 298.9 334.021

І. В. Богачевська, д-р філос. наук, проф.

САЄНТОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ
В ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті розглядаються саєнтологічні принципи організації бізнесу в дискурсі соціального підприємництва. Їх аналіз здійснюється з методологічних позицій сучасного релігієзнавства. Доводиться, що саєнтологічні принципи організації бізнесу є протилежними тим, які сповідує більшість релігійних організацій в контексті соціального підприємництва.

Ключові слова: Саєнтологія, Міжнародна Церква Саєнтології, Л. Р. Хаббард, WISE, організація бізнесу, соціальне підприємництво.

Коли маловідомий американський письменник-фантаст Л. Р. Хаббард заявив у 1949 році про намір заснувати власну релігію, яка принесе йому мільярдні статки, на цю заяву не звернули уваги, але коли саєнтологія стала потужною "релігією магнатів", фахівці з різних галузей знань почали вивчати феномен саєнтології. Міжнародна Церква Саєнтології (МЦС) є сьогодні всесвітньою організацією, яка має біля 4000 філій та нараховує близько 8 мільйонів членів у 145 країнах, в тому числі й в Україні.

Джерелом статків Церкви є плата за послуги, що надаються прихожанам. Вартість навчальних курсів та тренінгів, обов'язкових для членів Церкви, від 250 \$ за кандидатський "курс спілкування" до курсів OT5 – 7, де клієнту треба платити 25600 \$ за кілька місяців "ви-гнання злих духів", що причепилися до вашої сутності за мільйони років реінкарнації. Всі платежі до Церкви розглядаються як пожертвування і не підлягають оподаткуванню. Не випадково впливовий журнал "Time" свого часу назвав саєнтологію "культу жадібності". У 1993 році закінчилася сорокарічна судова суперечка Церкви з податковою службою США, яка, зважаючи на явно комерційний характер діяльності саєнтологів, відмовлялася визнати за МЦС безподатковий статус релігійної організації. Перемога Церкви і дозволила їй щорічно не виплачувати в казну більше 300 мільйонів доларів. В Україні МЦС також має статус релігійної організації і відповідні податкові преференції.

Діяльність саєнтологів у сфері бізнесу різних країн світу, запропонована Л. Р. Хаббардом універсальна концепція менеджменту, досвід підприємств та організацій, що намагаються реалізувати її на практиці, зробила саєнтологічні принципи організації бізнесу актуальним предметом дослідження не лише фахівців у сфері бізнес-адміністрування, менеджменту та маркетингу, але й релігієзнавців, оскільки кожен крок "саєнтологічного бізнесу" безпосередньо пов'язується з доктринальними положеннями та практичними настановами МЦС.

Метою написання даної статті є аналіз саєнтологічних принципів організації бізнесу в дискурсі соціального підприємництва. Цей аналіз здійснюється з методологічних позицій сучасного релігієзнавства і не має на меті давати оцінку доктрині або практикам саєнтологів. Головною тезою цієї розвідки є припущення, що саєнтологічні принципи організації бізнесу є протилежними тим, які сповідує більшість релігійних організацій в контексті соціального підприємництва, під яким розуміється підприємницька діяльність, спрямована на інноваційні, суттєві та позитивні зміни у суспільстві, при чому прибутки соціального підприємства спрямовуються головним чином на розвиток бізнесу, громадські справи чи на вирішення гострих суспільних проблем.

На відміну від більшості релігійних організацій сучасності, МЦС не ставить своєю метою участь у соціально-орієнтованих проєктах будь-якої спрямованості. Послідовники Л. Р. Хаббарда вважають, що Бог допомагає тим, хто допомагає собі сам. Вони вірять, що ко-

жна людина знає відповіді на таємниці життя, може сама досягнути успіху в житті, включаючи й матеріальні статки. Потрібно лише усвідомити ці відповіді, і саєнтологія має допомогти досягти саме цього. Людина звикла отримувати готові відповіді, чекати на допомогу від інших людей та суспільства в цілому. Саєнтологія ж вимагає від людини "думати самостійно на базі саєнтології". Перефразуючи відомий протестантський вислів, саєнтологи, замість того, щоб приносити людині кожного дня рибу, воліють один раз дати їй вудку, якою цю рибу можна зловити. Такою "вудкою", що має принести людині щастя та матеріальні блага, і вважається вчення Л. Р. Хаббарда.

"Жодна людина не буде щасливою, якщо в неї не має мети, і жодна людина не може бути щасливою, якщо в неї немає віри у можливість і власну здатність досягнути цієї мети"¹ – писав Лафайет Рон Хаббард, намагаючись довести своїм послідовникам те, що в їхніх силах узнати дорогу до безпечного та щасливого життя. МЦС наголошує, що "людина дійсно може знайти своє спасіння не просто в якійсь-то майбутній вічності, але тут і зараз"². Саєнтологи вважають свою релігію унікальною тим, що вона не вимагає і не змушує нікого у що-небудь "вірити". В роботі з потенційними віруючими підкреслюється "свідомість та раціональність" їх вільного вибору релігії як технології власного самовдосконалення. На переконання послідовників Р. Хаббарда, "саєнтологія уможлиблює для будь-якої релігії досягнення її цілей, і тому вона є релігією релігій"³.

Саєнтологія пропонує технологію особистісного удосконалення, яку може спробувати застосувати будь-хто, а потім вже вирішити, чи працює вона для нього. У МЦС для людини рекомендується починати знайомство з саєнтологією з питання "В якій частині свого життя я хочу навести порядок"⁴. "Відданість і вірність культурному лідеру, широка досяжність церкви для людей незалежно від віри, яку вони сповідували раніше, своєрідність системи досягнення духовного спасіння, використання технічних засобів при проведенні релігійного таїнства, наявність розроблених соціальних програм визначають особливості цього релігійного вчення та привертають до нього тих, хто шукає підтримки й розуміння, рішення власних проблем в цьому світі"⁵.

Л. Р. Хаббард запропонував своїм послідовникам формули (послідовність дій), які дозволяють, на думку

¹ Хаббард Л.Р. Дорога к счастью. Руководство по улучшению жизни, основанное на здравом смысле.

² Саєнтологіческая религия: истоки, церемонии, проповеди и службы. – Копенгаген: New Era Publications International ApS, 1999. – С. 23.

³ Что может человек, когда он становится Клиром? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.scientology.ru/faq/clear/what-can-you-do-when-you-are-clear.html>

⁴ Хаббард Л. Р. Филадельфийский докторский курс. Серия из 76 лекций. Golden Era Productions, 2007. – Количество дисков: 101; Формат: Audio CD ISBN 1-4031-1725-X

⁵ Кукушкина Г.А. Церковь саєнтологии Диссертация... С. 143.

саєнтологів, піднятися з нижчого на вищий рівень існування. "Якщо не поводитися з цими станами належним чином, но вони призводять до скорочень, страждань, тривоги та смерті. Якщо з ними поводитися належним чином, вони призводять до стабільності, розширення, впливу й процвітання"¹. Підкреслюється те, що формули удосконалення існування людини працюють незалежно від її здібностей: "правильне застосування вірної формули працює. Це працює незалежно від того, наскільки нерозумно застосовується формула, за умови, що застосовується вірна формула й всі кроки виконуються в точній послідовності. Талант впливає тільки на швидкість відновлення або розширення. Талановите застосування формули призводить до стрімкого й значного розширення"².

Чітка організаційна структура Церкви саєнтології, вдалий менеджмент поєднує та координує як її релігійну, так і місіонерську, комунікаційну, проповідницьку та соціальну діяльність, проповідницьку та соціальну діяльність, сприяє проникненню релігійних ідей Л. Р. Хаббарда в сферу освіти, охорони здоров'я, управління, привертаючи до себе в першу чергу представників бізнесу та амбітну молодь, яка мріє про успіх у бізнесі, для яких привабливим є "Кодекс честі" саєнтологів, що містить 15 принципів, серед яких специфічні саєнтологічні моральні настанови, наприклад, "ніколи не ставтеся зі зневагою до себе і не применшуйте власні сили й можливості" та "ніколи не шкодуйте про вчорашній день. Ви живете сьогодні і самі створюєте своє завтра".

Саєнтологи мають свою досить стабільну групу послідовників та прихильників, в яких вони намагаються сформулювати певні лідерські та управлінські навички. Це, зокрема, демонструє діяльність саєнтологів в пострадянських країнах. Популяризація саєнтології почалася в СРСР ще під час перебудови і проводилася в кілька етапів: рекламна кампанія в пресі і показові безкоштовні курси по оздоровленню та підвищенню інтелектуального рівня, яке дозволило знайти покровителів у владних структурах; створення розгалуженої організаційної мережі, включаючи страхові компанії, навчальні заклади (Хаббард-коледжі, Хаббард-академії), комерційні фірми та банки, безліч клубів з вивчення Діанетики. Найпотужнішим серед останніх був московський клуб "Гайдаровець". Саєнтологи успішно співпрацюють з туристичними агенціями, пропонуючи бізнесменам курси Хаббард-коледжу в поєднанні з середземноморськими круїзами. Причому, всіяк підкреслюється нерелігійний характер пропонуємих бізнес-тренінгів. Так, адміністрація київського відділення компанії "Висоцький консалтинг" на своєму офіційному сайті наголошує, що "Висоцький консалтинг" не займається просуванням Саєнтології своїм клієнтам, не намагається вплинути на їх релігійні переконання, ми займаємося тільки менеджментом. Серед клієнтів, які успішно користуються послугами нашої компанії, люди самих різних релігійних переконань: кришнаїти, православні, мусульмани, баптисти, саєнтологи, атеїсти. Ніхто з них ні разу не говорив, що ми якимось чином намагаємося впливати на їх релігійні переконання"³. Підкреслюється, що діяльність цієї компанії, що з 2004 року проводить в Києві семінари з побудови системи управління бізнесом, заснованої на Hubbard Management System, "спрямована виключно на те, щоб налагодити управління в малому з середньому бізнесі таким чином, щоби робота була злагоженою та

співробітники компанії із задоволенням працювали над досягненнями цілей бізнесу"⁴.

Цільовою аудиторією цих проектів МЦС є управління вищої ланки, фінансисти, мери міст, народні депутати, бізнесмени середнього рівня тощо. Метою цих проектів є якомога ширше впровадження по всьому світі технології адміністрування Л. Р. Хаббарда. Розглянемо її докладніше.

В середині 50-х років ХХ ст. Л. Р. Хаббард написав дві книги: "Проблеми роботи" і "Як вижити, будучи адміністратором", що стали ідейною основою саєнтологічної доктрини менеджменту. Принципи Hubbard Management System були описані Л. Р. Хаббардом у статтях, присвячених адмініструванню. За 30 років він опублікував близько 2500 статей про управління. Кожна стаття розкриває якийсь певний принцип, при цьому всі вони взаємопов'язані. Так наприклад, одна з перших статей "Есе про управління" описує принципи взаємодії постановника цілей групи з топ-менеджерами і співробітниками, описує функції топ-менеджерів і постановника. Згодом Hubbard Management System була викладена у 11-томному керівництві "Курс адміністратора організації". Технологія адміністративного управління (АТ) продається як "ноу-хау", тобто у вигляді готових навчальних курсів і консультацій. Зазначені книги російською мовою не перекладено і у вільному продажу на пострадянському просторі їх немає.

Міжнародна асоціація підприємців WISE, використовуючих Hubbard Management System – це не тільки методика адміністрування та побудови бізнесу, але і "Клуби розширення бізнесу", де навчають цій методиці в 145 країнах світу. В рекламних матеріалах WISE зазначається, що в її цілі входить "покращення життя" в країнах, де працюють підприємства, які використовують Hubbard Management System. Чи пов'язане це покращення з соціальним підприємництвом, можна з'ясувати, проаналізувавши Hubbard Management System, викладену, зокрема, у "Робочому зошиті. Модель адміністративного ноу-хау".

У першому його розділі "Продукт" мова йде про результат підприємницької діяльності, який Хаббард називає "цінним кінцевим продуктом". "Цінний кінцевий продукт є цінним, тому що його потенційно або фактично можна обміняти на що-небудь", "Для того, щоб мати дохід, людина повинна продавати цей продукт"⁵. Описано технологію одержання продукту: для отримання продукту необхідно скласти список підпродуктів. Для цього пропонується вписувати дії, а також набір інструментів, необхідний для досягнення результату.

У другому розділі "Організація" наводяться організаційні схеми. Як приклад наводяться два варіанти оргсхеми:

- рухома, від послідовності дій (по фазах виробничого потоку);
- нерухома (по відділах, або, як виражається Хаббард, "терміналах").

Розроблена в 1965 році організаційна схема вважається саєнтологами центральним відкриттям Л. Р. Хаббарда в області адміністрування. Вона є моделлю організації та відображає кожну функцію, необхідну для успішної діяльності групи, описуючи ідеальну та універсальну організаційну структуру для будь-якої діяльності.

Будь-яка діяльність – як групи, так і індивідуума – представлена на ній у вигляді семи основних відділень. Відділення, в свою чергу, включають в себе всі обов'яз-

¹ Хаббард Л.Р. Введение в саєнтологическую этику. – Копенгаген: New Era Publications International ApS, 2007. – С.69.

² Хаббард Л.Р. Введение в саєнтологическую этику. – Копенгаген: New Era Publications International ApS, 2007. – С.71.

³ Высоцкий консалтинг / Visotsky Consulting, Hubbard Management System и Саєнтология – <https://visotsky.org/ru/news/vyisotskiy-konsalting-visotsky-consulting-hubbard-management-system-i-saentologiya.html>

⁴ Высоцкий консалтинг / Visotsky Consulting, Hubbard Management System и Саєнтология – <https://visotsky.org/ru/news/vyisotskiy-konsalting-visotsky-consulting-hubbard-management-system-i-saentologiya.html>

⁵ Модель адміністративного ноу-хау: рабочая тетрадь // L. Ron Hubbard Library, 2003., С.13, 53.

ки, посади і дії, необхідні для скоординованого докладавання зусиль. Відділення з першого по сьоме розташовуються за організуючою схемою в послідовності, відомої як "виробничий цикл". Послідовність ця ні в якій мірі не довільна. Коли Л. Р. Хаббард пише про виробничий цикл, він має на увазі не ту модель, яка використовується в світі корпорацій. Йдеться про конкретні види діяльності, з яких природним чином складається виробництво будь чого, незалежно від того, працює одна людина або група. За Хаббардом, щоб довести до кінця будь-яку справу, необхідно пройти ці сім основних кроків. В цьому відношенні, на думку послідовників Саєнтології, оргсхема є не просто ідеальним методом створення успішно функціонуючої організації, а єдиним методом її побудови.

Як підкреслює Хаббард, "Ми нічого не доб'ємося і не отримаємо розумної оргсхеми і ніщо не запрацює і не буде життєздатним до тих пір, поки ми правильно не підрахували продукти і не розробимо шляпи, для того щоб їх отримати"¹. Під "шляпою" розуміється найменування посади в організації і її посадові обов'язки, що впливають з поточної виробничої необхідності, описується процес створення посади для виробництва конкретного товару.

Обов'язкова вимога, яку висуває Л. Р. Хаббард для "шляп" – навчання. "Класно мати експерта, спеціально навченого будь-якої професії. Але, якби він був юристом, інженером або фахівцем зі зв'язків з громадськістю, він повинен мати шляпу своєї посади в організації і бути їй навчений, інакше він буде робити дурні помилки!"². Оскільки традиційна освіта, на думку Хаббарда, призводить до повної профнепридатності співробітника, навчання персонал повинен проходити в Хаббард-коледжі: "В останній програмі представлені кроки, які необхідно виконати, щоб організувати у себе в компанії внутрішню академію, де ви і ваші співробітники будете навчатися технології управління Хаббарда і ставати експертами в цьому предметі"³.

Основна думка розділу "Фінанси": "Заробляйте так багато грошей, скільки ви в змозі заробити. Витрачайте менше, ніж заробляєте. Це проста абетка фінансового контролю"⁴. Але в контексті ставлення саєнтологів до соціального підприємництва показовим є ставлення МЦС до сплати податків, які є головним джерелом всіх соціальних проектів у будь-якій державі. Ідея економії червоною ниткою проходить через "Робочий зошит". "Через це виникають проблеми з податками. Ну і що? Ваші бухгалтери повинні вміти уникати проблем з податками. Незалежно від того, чи є у вас гроші чи ні, у вас завжди будуть проблеми з податками, оскільки уряди божевільні ... Податки існують тільки для того, щоб руйнувати справу. Будьте нахабними. Ставайте багатими і посилайте їх під три чорти"⁵.

В тому ж ключі повного нехтування принципами соціальної відповідальності можна трактувати і наступне правило ведення бізнесу за Хаббардом: "оплачуйте всі рахунки, виставлені до певної дати, і жодного, на якому стоїть дата, ближча до теперішнього часу, ніж ця"⁶. За запропонованою схемою підприємець не повинен навіть при наявності коштів оплачувати рахунки, вистав-

лені йому після ним же самим встановленої дати. Л. Р. Хаббард деталізує свою систему на прикладах. "Якщо постачальник, незважаючи на використання вищевказаної системи, вимагає подальшої оплати або загрожує судовим процесом, попередьте його, що якщо він буде продовжувати в тому ж дусі, то ви будете працювати з ким-небудь іншим"⁷.

У включеній в "Робочий зошит" публікації "Винагороди та стягнення" Л. Р. Хаббард різко виступає проти соціальної політики держав. Він дає наступне визначення держави загального соціального забезпечення: "Держава загального соціального забезпечення": держава, яка бере на себе турботу про благополуччя своїх громадян в питаннях здоров'я, освіти, зайнятості та соціального забезпечення". "Державу загального соціального забезпечення" можна визначити як таку державу, яка винагороджує тих, хто не виробляє за рахунок тих, хто виробляє. При такому положенні справ не варто дивуватися, якщо ми в кінці кінців опинимося рабами у вмираючому від голоду суспільстві"⁸.

Показовим є і погляд Хаббарда на благодійність, в якій, на його думку, лежить не співчуття до ближнього і милосердя, а прагнення до самоствердження: "Благодійність є благодійність. Вона приносить користь тому, хто дає, вона дає йому почуття зверхності і статус"⁹.

Отже, як ми бачимо, метою навчання "правильної побудови бізнесу" Л. Р. Хаббард вважав не розбудову соціально орієнтованої економіки, де багаті вважають своїм обов'язком піклуватися про менш забезпечені верства суспільства. Таку економіку засновник МЦС вважав явно приреченою на вимирання. Він створював своє вчення в розрахунок на тих бізнесменів, які хочуть "вижити за будь-яку ціну", пропонуючи їм "раціональні підстави побудови бізнесу", якими можна оволодіти тільки в лавах МЦС, а не сентиментальну благодійність. "Мій нинішній намір полягає в тому, щоб зробити більш розумними якомога більше живих істот. Оскільки в діловому світі обертається так багато людей, це ідеальний провідник", – підкреслював Л. Р. Хаббард¹⁰.

Що ж приваблює деяких вітчизняних підприємців в WISE? Удавана престижність методик, продумана реклама ефективності цього "технологічного продукту". Факт наявності чіткої методики, "методична підтримка" та саєнтологічний супровід в процесі її застосування. Можливість налагодження корисних ділових зв'язків через Клуб розширення бізнесу. Почуття елітарності членів WISE створює свого роду внутрішню ідеологію, яка базується на:

- установці на граничну успішність і процвітання за будь-яку ціну;
- установці, що саме особи, що входять до WISE, стануть успішними, оскільки володіють унікальною технологією Л. Р. Хаббарда і входять в організацію обраних.
- релігійному підґрунті саєнтології, не розрахованому на тих, хто "не в змозі допомогти собі сам"¹¹.

Отже, аналіз саєнтологічних принципів організації бізнесу в дискурсі соціального підприємництва дозволяє зробити висновок про абсолютну несумісність їх з принципами соціального підприємництва. Ця несумісність обумовлена специфікою саєнтологічної доктрини, зокре-

¹ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 51.

² Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 195.

³ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 141.

⁴ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 108.

⁵ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 109.

⁶ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 111.

⁷ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 113.

⁸ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 201.

⁹ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 206.

¹⁰ Модель адміністративного ноу-хау: робоча тетрадь// L. Ron Hubbard Library, 2003. – С. 6-7.

¹¹ Кириллова, К. WISE: Аналіз методів впливу на людину образовальних програм Хаббарда // http://www.kistine.ru/sects/scientology/scientology_kirillova.htm

ма її антропологічних принципів с принципами соціальної солідарності. В цьому, на нашу думку, полягає одна з причин відмови деяких країн вважати МСЦ релігійною організацією, а також негативного ставлення до пропонуємих нею через різні організаційні форми (клуби, консалтингові та коучингові центри тощо) технологій бізнес-адміністрування та менеджменту організацій.

Список використаних джерел:

1. Высоцкий консалтинг Visotsky Consulting, Hubbard Management System и Саентология [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://visotsky.org/ru/news/vyisotskiy-konsalting-visotsky-consulting-hubbard-management-system-i-saentologiya.html>
2. Кириллова, К. WISE: Анализ методов воздействия на личность образовательных программ Хаббарда / К. Кириллова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.k-istine.ru/sects/scientology/scientology_kirillova.htm.
3. Кукушкина Г. А. Церковь саентологии : основы вероучения, культа и внекультовая практика : социально-философский анализ.

Дис. канд. филос. н., 09.00.13 – Религиоведение, философская антропология, и философия культуры. – М. : РАГС, 2003. – 152 с.

4. Модель административного ноу-хау: рабочая тетрадь // L. Ron Hubbard Library, 2003. – 324 с.

5. Саентологическая религия: истоки, церемонии, проповеди и службы. / Л. Р. Хаббард – Копенгаген: New Era Publications International ApS, 1999. – 325 с.

6. Хаббард Л. Р. Дорога к счастью. Руководство по улучшению жизни, основанное на здравом смысле. / Л. Р. Хаббард – Копенгаген : New Era Publications International, 2007. – 256 с.

7. Хаббард, Л. Р. Введение в саентологическую этику. / Л. Р. Хаббард – Копенгаген: New Era Publications International ApS, 2007. – С.69.

8. Хаббард, Л. Р. Филадельфийский докторский курс. Серия из 76 лекций / Л. Р. Хаббард. Golden Era Productions, 2007. – Количество дисков: 101; Формат: Audio CD ISBN 1□4031□1725□X

9. Что может человек, когда он становится Клиром? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.scientology.ru/faq/clear/what-can-you-do-when-you-are-clear.html>

Надійшла до редколегії 25.11.18

I. V. Bogachevska

SAINTOLOGICAL PRINCIPLES OF BUSINESS ORGANIZATION IN THE DISCOURSE OF SOCIAL ENTERPRISE

The article is devoted the Scientology principles of business organization in the discourse of social entrepreneurship. Their analysis is carried out from the methodological positions of modern academic religious studies.

The key ideas of L. R. Hubbard regarding the principles of doing business, the organizational structure of an enterprise, the requirements for personnel, and the relationship of business with government structures are considered. Analyzed the attitude of the followers of the Scientology principles of organization of entrepreneurship to the payment of taxes and charity. The links between the anthropological principles of the Scientology religion and the principles of management of organizations set forth in the teachings of L. R. Hubbard are traced.

The author shows, that some domestic entrepreneurs are attracted to the apparent prestige of techniques at WISE, the thoughtful advertisement of the effectiveness of this "technological product", the availability of clear methodology and Scientology accompaniment in the process of its application, the possibility of establishing useful business ties through the Business expansion club and the sense of elitism of WISE members through a peculiar internal ideology.

Based on the analysis of the business management system, which have its origin in on the Hubbard Management System, it is proved, that the Scientology principles of business organization are the opposite of those that most religious organizations profess in the context of social entrepreneurship. This incompatibility is due to the specifics of the Scientology doctrine, in particular its anthropological principles with the principles of social solidarity. Unlike most modern religious organizations, MSC does not aim to participate in socially-oriented projects of any kind. This, according to the author's opinion, is one of the reasons for the refusal of some countries to consider the MSC as a religious organization, as well as the negative attitude to it offered through various organizational forms (clubs, services and coaching centers, etc.) of business administration and organization's management.

Key words: Scientology, Church of Scientology International, L. R. Hubbard, WISE, business organization, social entrepreneurship.

И. В. Богачевская

САЕНТОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА В ДИСКУРСЕ СОЦИАЛЬНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

В статье рассматриваются сайентологические принципы организации бизнеса в дискурсе социального предпринимательства. Их анализ осуществляется с методологических позиций современного академического религиоведения. Рассмотрены ключевые идеи Л. Р. Хаббарда относительно принципов ведения бизнеса, организационной структуры предприятия, требований к персоналу, а также взаимоотношений бизнеса с государственными структурами. Проанализировано отношение последователей сайентологических принципов организации предпринимательства к уплате налогов и благотворительности. Прослежены связи между антропологическими принципами сайентологической религии и принципами менеджмента организаций, изложенными в учении Л. Р. Хаббарда. На основе анализа системы управления бизнесом, основанной на Hubbard Management System, доказываемся, что сайентологические принципы организации бизнеса являются противоположными тем, которые исповедует большинство религиозных организаций в контексте социального предпринимательства.

Ключевые слова: Саентология, Международная Церковь Саентологии, Л. Р. Хаббард, WISE, организация бизнеса, социальное предпринимательство.

UDC 2-18; 27

T. V. Havryliuk, doctor of philosophical science

THE WESTERN DOCTRINE OF JUSTIFICATION AND THE EASTERN DOCTRINE OF DEIFICATION WITHIN CONTEMPORARY ANTHROPOLOGICAL PERSPECTIVE

The article provides a comparative analysis of the fundamental for understanding the Christian doctrine of man positions – the Eastern doctrine of deification and the West of justification. It is pointed out that these teachings in modern conditions acquire new relevance, rethought in the context of modern anthropological requests. The main vector of development of the theory of deification is aimed at the ecumenical formulations of these provisions, in contrast to previous centuries. The result is the conclusion of modern theologians that the doctrine of the deification of man plays in Orthodoxy the role that the doctrine of justification has in Western theology. Western thought is characterized by the understanding that the differences that still exist today in the formulations still do not cast doubt on the commonality of the main points of faith and cannot serve as an excuse for church division. The goal of inter-Christian work is now to analyze the question of how doctrines of deification and justification are possible to combine, and is it possible to express the same evangelism invested in different categories of thought with their help. The evolution of the theory of deification is also traced, and it is noted that in the works of modern Orthodox theologians synergy is a prerequisite for deification, and thus the theory of deification becomes an integral part of personality theology, which in turn has a great ecumenical potential.

Key words: man, God, anthropology, doctrine of justification, deification, Catholic anthropology, Orthodox anthropology.

Problem statement. A man is one of the key and eternal mysteries of both philosophy and science. Significance of his creative and cognitive abilities impresses, and paves the way of his ascension to the

divine heights, whereas his helplessness in the face of natural disasters and social disruptions aggravates the issue of value and essence of human life and often downgrades him to the level of a representative of the